



Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais

Presentación

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais ten unha ampla traxectoria dentro da nosa universidade. A principios dos 70 xa se impartían ensinanzas de Ciencias Económicas no antigo Colexio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse na Universidade de Santiago de Compostela. En 1990 segrégase no Campus de Vigo, o que suporá o nacemento da Universidade de Vigo.

No curso 1991/92 iníciase a docencia das licenciaturas de Ciencias Económicas e de Ciencias Empresariais no edificio actual, rexistrándose dos procesos de reforma dos seus plans de estudos nos anos 1995 e 2002. A raíz da promulgación do RD 1393/2007 sobre ordenación das ensinanzas universitariasponse en marcha o proceso de adaptación ao Espazo Europeo de Educación Superior, de tal xeito que, para o curso académico 2009/10, comezarán a impartirse as titulacións de Grao en Administración e Dirección de Empresas e en Economía ás que se refiren estas guías.

Perséguese con elo ofertar unhas titulacións máis adaptadas ao contexto actual, cunha adaptación das metodoloxías docentes orientadas cara a aprendizaxe do alumnado e o desenvolvemento das súas capacidades.

Localización

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo está no Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad.

En caso de precisar información é posible contactar a través das seguintes vías:

Correo - Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserxería)

986 812403 (Secretaría de Alumnado)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnado)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

A Facultade conta cunha importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte ás actividades de investigación,

docencia e extensión universitaria. Resumidamente, hai 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática e un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispón dun salón de actos cun aforo aproximado dunhas 550 persoas , un salón de graos para 60-80 personas, biblioteca con 400 postos de lectura e cafetería-comedor.

A continuación desglósase a información sobre servicios importantes para o alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTADO

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corrente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decana: M^a Dolores Garza Gil

Secretaria: Ana de Prado Vázquez

Vicedecana de Calidade: M^a Xosé Rodríguez Vázquez

Vicedecana de Relacións Internacionais: Carmen Otero Neira

Vicedecana de Relacións Institucionais: Lucy Amigo Dobaño

Grao en Economía

Materias

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G100V01301	Economía española	1c	6
V03G100V01302	Finanzas	1c	9
V03G100V01303	Matemáticas II	1c	6
V03G100V01304	Microeconomía I	1c	9
V03G100V01401	Contabilidade	2c	6
V03G100V01402	Dirección de empresas	2c	9
V03G100V01403	Estatística II	2c	6
V03G100V01404	Microeconomía II	2c	9

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía española				
Materia	Economía española			
Código	V03G100V01301			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Inglés			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	González Gómez, Manuel			
Profesorado	González Gómez, Manuel			
Correo-e	mgonzalez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia ten por obxectivo: (i) Transmitir coñecemento da economía española (ii) Utilizar información e a análise económica (iii) Entender os principais problemas dentro de cada area económica. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C4	Capacidade para situar a economía na súa evolución histórica
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas, a través da aplicación ao contexto económico español	C2 D1 D7
Coñecer o marco institucional da economía española, identificando procesos e aplicando principios de economía institucional	C3 D1
Capacidade para situar a economía española na súa evolución histórica, elixindo e reunindo aspectos clave dos procesos económicos	C4 D1 D7
Comprender as bases de funcionamento da economía española, reunindo e artellando aspectos dos ámbitos máis xenéricos cos aspectos sectoriais	C5 D7
Ampliar e exercitar coñecementos e técnicas de análise económica, a través de aplicacións á economía española, relacionando variables e resolvendo problemas	C6 D5 C9 C10 C12
Exercitarse na procura e identificación de fontes de información económica, e na avaliación e interpretación de datos relevantes para a economía española	C8 D2 C12 D5
Elaborar e defender informes e/ou análises referentes a diferentes aspectos da economía española, identificando problemas, elixindo información e métodos, argumentando e diagnosticando.	C4 D2 C5 D3 C8 D5 C9 D7

Contidos

Tema

I. INTRODUCCION. COORDENADAS BÁSICAS	1. O desenvolvemento económico español. Etapas e factores de crecemento 2. Recursos humanos, naturais e sociais. 3. A economía española no contexto europeo e mundial
II. AS ACTIVIDADES PRODUCTIVAS	4. Actividades Primarias. Agricultura. Pesca. 5. Sector enerxético. 6. A industria. 7. Os servicios
III. ASPECTOS INSTITUCIONAIS E DISTRIBUTIVOS	8. Mercado de traballo 9. Sistema financeiro e mercados 10. Sector público 11. A distribución da renda

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	14	10	24
Traballo tutelado	2	30	32
Lección maxistral	30	50	80
Resolución de problemas de forma autónoma	0	10	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Nas aulas de informática, realizaránse fundamentalmente tarefas ben definidas de análise e interpretación de datos sobre aspectos relacionados co temario. O obxectivo é aprender o tratamento de información e elaboración de informes que lle permitan o estudantado describir fenómenos da economía española como inflación, desemprego, crecemento económico etc.
Traballo tutelado	Cada traballo ou informe mellorado estará baseado no aprendido nas aulas de informática e clases teóricas. Será realizado unha vez o alumnado se familiarizou cos conceptos necesarios, con bases de datos e co proceso de interpretación de información que inicia na aula de informática ca elaboración do informe. Cada traballo tutelado é a continuación das sesións de aula de informática e clases maxistras e inclúe a elaboración dun informe en base a información estadística e contenidos do programa da materia que previamente se aprenderon nas clases de teoría e práctica. Estos traballos tutelados e/ou informes mellorados forman parte do traballo persoal do alumnado e serán corrixidos polo profesor de cada práctica para alumnado que segue avaliación continua.
Lección maxistral	Expoñeránse de maneira resumida os contidos máis sustanciais de cada tema. Desta forma, o alumno irá compoñendo un primer esquema de rasgos básicos da economía española, e, simultaneamente, familiarizarase co uso de esquemas interpretativos e con fontes de información estadística, que posteriormente terá que seguir exercitando autónomamente con análise comparativo e descriptivo e usando bibliografía e outro material recomendado.
Resolución de problemas de forma autónoma	O longo do curso o alumnado debe buscar información específica sobre indicadores económicos e utilizar ferramentas de cálculo e/ou tratamento de información.

Atención personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas con apoio das TIC	Aprendizaxe de elaboración de informes en base a fontes estatísticas e ferramentas de tratamento de información e responder cuestionarios. Probas con preguntas de desenvolvemento e obxectivas que se desenvolven de maneira continua ao longo do curso.	25	C2 D1 C3 D2 C4 D3 C5 D5 C8 D7 C9 C12

Traballo tutelado	Informes relativos aos contidos do programa da materia. Probas con preguntas de desenvolvemento e obxectivas que se desenvolven de maneira continua ao longo do curso.	25	C2 C3 C5 C8 C10 C12	D3 D5 D7
Lección maxistral	Preguntas, comentarios de textos e datos relativos aos contidos do programa. Probas con preguntas de desenvolvemento e obxectivas que se desenvolven de maneira continua ao longo do curso.	40	C2 C3 C4 C5 C6 C8 C9	D1 D5 D7
Resolución de problemas de forma autónoma	Elaboración de indicadores, uso de ferramentas de cálculo e/ou tratamento de información para a análise económica.	10	C2 C6 C10 C12	D1 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

☐ AC. En caso de non renunciar á avaliación continua:

a. Realizaranse probas de avaliación continua durante todas as semanas do curso. As probas PRACTICAS CON APOIO DAS TIC(25%), TRABALLO TUTELADO(25%), LECCION MAXISTRAL(40%) e RESOLUCION DE PROBLEMAS DE FORMA AUTONOMA(10%).

b. Na proba de lección maxistral é necesario obter como mínimo 60 puntos sobre 100 e en cada unha das restantes probas é necesario un mínimo de 33 puntos sobre 100 para superar a materia por AC.

c. A nota mínima para aprobado son 50 puntos sobre 100.

e. Considerarase que o alumnado se ten presentado á avaliación continua cando se teña presentado a algunha das probas/actividades de avaliación desta modalidade.

☐ AG en primeira oportunidade (convocatoria de febreiro I cuatrimestre). O alumnado será avaliado mediante proba do contido de lección maxistral que representa un 40% do total da puntuación de AG. Nesta proba será necesario obter un mínimo de 60 puntos sobre 100. O 60% serán probas consistente en elaboración de informes en base a fontes estatísticas, ferramentas de cálculo ou tratamento de información para a elaboración a análise económica, uso de TICs e/ou preguntas de desenvolvemento relativas aos contidos do programa.

☐ AG na segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria de xullo) e na convocatoria de Fin de Carreira, o alumnado será avaliado mediante proba do contido de lección maxistral que representa un 40% do total da puntuación de AG. Nesta proba será necesario obter un mínimo de 60 puntos sobre 100. O 60% serán probas consistente en elaboración de informes en base a fontes estatísticas, ferramentas de cálculo ou tratamento de información para a elaboración a análise económica, uso de TICs e/ou preguntas de desenvolvemento relativas aos contidos do programa.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como ☐non presentados☐. Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Tanto o horario de titorías como o correo electrónico para concertar unha titorías presenciais ou non presenciais estará dispoñible no MooVI da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GARCÍA DELGADO, J.L.; MYRO, R.(Drs), **Lecciones de Economía Española**, décimosexta, Civitas-Tomson Reuters, 2022

CONSEJO ECONÓMICO Y SOCIAL, **Memoria sobre la situación socioeconómica y Laboral. España 2021**, primera, CES, 2023

GARCÍA DE LA CRUZ, J.M.; RUESGA BENITO, S. (coord.), **Economía española. Estructura y regulación**, Paraninfo, 2017

INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA, **Anuario estadístico de España, España en cifras, otras publicaciones**, www.ine.es, varios años

HARRISON, J. CORKILL D., **Spain: A modern Economy**, Ashgate publishing, 2004

SCHWAB, K (Editor), **The Global Competitiveness Report**, World Economic Forum, varios años

Bibliografía Complementaria

ALONSO, J.A.; MYRO, R. (dirs.), **Ensayos sobre economía española**, Civitas-Thomson, 2014

BANCO DE ESPAÑA, **Boletines económicos y documentos**, www.bde.es, varios años

ECONOMISTAS, **España. Un balance**, Anual, Colegio de Economistas, 2007-2021

PAPELES DE ECONOMÍA ESPAÑOLA, **Colección de Revistas**, Funcas, 2007-2021

PÉREZ DÍAZ, F. (Dir.), **Crecimiento y competitividad. Trayectoria y perspectivas de la economía española.**, (www.fbbva.es), fBBVA-ivie, 2012

EUROSTAT, **Series de datos**, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>, varios años

FUNDACIÓN COTEC, **Informe Cotec 2021. Tecnología e innovación en España**, Fundación Cotec, 2022

COMISIÓN EUROPEA, **Informes**, http://ec.europa.eu/index_es.htm, varios años

FMI, **Informes**, www.imf.org/external/spanish/index.htm, varios años

BANCO MUNDIAL, **Informes**, www.bancomundial.org, varios años

FAO, **Informes anuales agricultura, pesca, alimentación**, www.fao.org, varios años

FUNCAS, **Cuadernos de Información Económica; Indicadores**, www.funcas.es, varios años

FUNCAS, **Bimonthly Spanish Economic and Financial Outlook**, www.funcas.es, 2013-2022

MINISTERIO DE ECONOMÍA Y HACIENDA, **Informes**, www.meh.es, varios años

TURSPAIN, **Informes periódicos**, turspain.es, varios años

MINISTERIO DE INDUSTRIA, ENERGÍA Y TURISMO, **Libro de Energía en España**, www.minetad.es, 2018

SECRETARÍA DE ESTADO DE COMERCIO, **Informes de Comercio Exterior**, www.coemrcio.gob.es, 2018

ICE-Información Comercial Española, **El sector exterior**, 2004-2021

MINISTERIO DE INDUSTRIA, ENERGÍA Y TURISMO, **Monthly International Trade Report - Executive Summary**, CAIXABANK, **Informe Mensual**, www.caixabankresearch.com, 2018

FEDEA, **Documentos (colección)**, www.fedea.es, 2018

SAWYER, M., **The UK Economy**, 16th Edition, Oxford University Press, 2005

PÉREZ GARCÍA, F., MAS IVARS, M. Y JUAN FERNÁNDEZ DE GUEVARA RADOSELOVICS (DIRS.), **El stock de capital en España y sus comunidades autónomas Análisis de los cambios en la composición de la inversión y las dotaciones de capital entre 1995 y 2022**, fBBVA-ivie, 2023

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Economía: Economía mundial/V03G100V01202

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Economía: Técnicas de economía aplicada/V03G100V01105

Historia: Historia económica/V03G100V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Finanzas				
Materia	Finanzas			
Código	V03G100V01302			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Rodríguez de Prado, Francisco			
Profesorado	Cabaleiro Casal, María José Rodríguez de Prado, Francisco San Martín Campos, Carmen Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Correo-e	fprado@uvigo.es			
Web	http://https://fprado.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia plantearanse aos alumnos os conceptos básicos das Finanzas empresariais e de mercados financeiros para axudarlles a adquirir as competencias relacionadas con aqueles aspectos da Economía Financeira a nivel micro e macroeconómico.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
C3	Coñecer o marco institucional da economía
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer o valor do diñeiro no tempo e a lóxica da valoración financeira	C1 C8 C12	
Coñecer e valorar as equivalencias financeiras no tempo	C1 C8 C12	D7
Coñecer a dinámica amortizativa de préstamos	C1 C8 C12	D7
Calcular rendementos e custos reais de operacións financeiras	C1 C8 C12	D7
Coñecer as nocións básicas de xestión financeira en empresas	C5 C7 C9	
Coñecer os aspectos básicos do sistema financeiro nacional e internacional	C3 C5 C9	
Aplicar o cálculo financeiro a valoración de activos	C1 C8 C9 C12	

Comprender e estimar a influencia do risco na valoración de activos e na composición de carteiras	C1 C5 C9 C12	
Aplicar ferramentas informáticas nos cálculos propostos	C8 C12	D7

Contidos

Tema	
Xestión Financeira	As finanzas na Economía. Os fluxos financeiros. Nivel micro: xestión financeira empresarial. Nivel macro: sistema financeiro
Cálculo Financeiro e Operacións Financeiras	- Cálculo financeiro básico: Valor do diñeiro no tempo. Capitalización simple e composta. Tipos de interese equivalentes. Efecto inflación. Desconto simple comercial. Valoración de rendas financeiras. - Operacións financeiras de préstamos: Operacións de préstamo. Clasificación. Formulación financeira: estrutura de pagos e custo.
Xestión de investimentos e financiamentos	Nocións básicas de xestión financeira empresarial. Obxectivo das empresas. Xestión de activos e pasivo: principais características. Principais alternativas de financiamento empresarial: capital, autofinanciación e endebedamento.
Sistema Financeiro	Concepto, función, características, integrantes e clasificacións
Valoración de activos reais e financeiros: rendibilidade e risco	- Activos Financeiros de renda variable: Concepto e función. Operativa. Mercados de negociación e intermediarios - Activos Financeiros: renda fixa: Concepto e función. Valoración e risco. Clasificación. Mercados de negociación e intermediarios
Xestión de activos financeiros e carteiras	Concepto de carteira de valores. Rendibilidade e risco. Diversificación. Xestión de carteiras

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	30	30	60
Lección maxistral	45	80	125
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	38	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Proposta de exercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento da explicación teórica dos contidos da materia. Resolución conxunta cos alumnos e atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas aos alumnos.
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente posto a disposición dos alumnos en plataforma e bibliografía indicada.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Resolución exercicios propostos en grupos reducidos co asesoramento personalizado do profesor

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación continua a través de exames parciais con resolución de probas escritas presenciais, sobre a adquisición de competencias da materia. Os alumnos poderán optar entre avaliación continua a través de exames parciais (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais e fin de carreira das convocatorias oficiais (100% nota final). Sistema de avaliación continua: Realizaranse ao longo do curso 3 probas, cunha ponderación do 35% a primeira, 35% a segunda e 30% a terceira. Os estudantes poderán optar entre avaliación continua ou avaliación global a través de exame final (100%). Non hai data límite para comunicala decisión entre avaliación continua ou final. No exame de segunda oportunidade e fin de carreira non se conserva a nota de avaliación continua e necesariamente haberá que realizar un exame final global co 100% da cualificación.	100	C1 C3 C5 C7 C8 C9 C12	D7
---------------------------------------	---	-----	---	----

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa se realizaron.

AC. En caso de non renunciar á avaliación continua:

Sistema de avaliación continua: Realizaranse ao longo do curso 3 probas de preguntas de desenvolvemento con resolución de proba escrita presencial, cunha ponderación do 35% a primeira, 35% a segunda e 30% a terceira. Non se esixe nota mínima nas partes e para superar a materia esíxese que a suma das notas sexa maior ou igual a 5 puntos.

A asistencia ás clases prácticas e teóricas non é obrigatoria para asistir ás probas de EC.

Considerarase que o alumnado se ha presentado á avaliación continua cando se presentou a algunha de próbalas/actividades de avaliación desta modalidade.

Nas probas finais de AG non se conserva a nota de AC e necesariamente haberá que realizar un exame final global co 100% da cualificación. Non é necesario comunicar a asistencia ou renuncia á AC. Xustificarase coa asistencia, conservando o dereito á AG. A asistencia á AG implica a renuncia ás cualificacións previas de AC.

AG en primeira oportunidade (convocatoria de febreiro I cuadrimestre/convocatoria de maio-xuño II cuadrimestre). O alumnado será avaliado mediante exame de preguntas de desenvolvemento con resolución de proba escrita presencial, sobre a adquisición de competencias da materia (100%). Para aprobar a materia requírese unha puntuación mínima de 5 puntos.

AG na segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria de xullo) e na convocatoria de Fin de Carrera, o alumnado será avaliado mediante exame de preguntas de desenvolvemento con resolución de proba escrita presencial, sobre a adquisición de competencias da materia (100%). Para aprobar a materia requírese unha puntuación mínima de 5 puntos.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como ☐non presentados☐. Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de EG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Información sobre horario de titorías e xeito de solicitude en Moovi

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Moovi, **Material práctico y teórico**,

Brigham, E.F. and Erhardt, M, **Financial management: theory and practice**, South western Thompson learning, 2002

Pisón Fernández, Irene, **Dirección y gestión financiera de la empresa**, Pirámide, 2001

Rodríguez Sánchez, J.A. y Rodríguez Parada, S., **Cuadernos de matemática de las operaciones financieras**, Tórculo, 2000

Bibliografía Complementaria

Pindado García, J., **Finanzas empresariales**, Paraninfo, 2012

Hayat, S. y San Millán, A, **Finanzas con excel**, Mc Graw Hill, 2006

Suárez Suárez, A.S., **Decisiones óptimas de inversión y financiación**, Pirámide, 2014

PArejo Gamir, Cuervo, A. y otros, **Manual de Sistema Financiero español**, Ariel, 2014

Martínez Álvarez, J.A. y Calvo Gozález, J.L., **Banca y mercados financieros**, Tirant lo Blanch, 2012

Pampillón Fernández, Fernando, **Ejercicios de Sistema Financiero español**, Dykinson, 2005

Brealey, R., Myers, S. y Marcus, A., **Fundamentos de finanzas corporativas**, Mc Graw Hill, 2007

MArtín Marín, J.L. y TRujillo Ponce, A., **Manual de mercados financieros**, Thompson, 2004

Steiner, B., **Conceptos esenciales del mercado financiero**, Reuters, 2002

De Pablo López, A., **Valoración Financiera**, CEntro Estudios Ramon Areces, 2002

De Pablo López, A., **Matemáticas de las operaciones Financieras**, UNED, 2000

Delgado, Concepción, **Matemática Financiera**, Palomero Delgado, 1995

González Catalá, Vicente, **Análisis de las operaciones financieras, bancarias y bursátiles**, Ed. Ciencias Sociales, 1995

Pozo Carrero, E. y Zuñiga Rodríguez, J., **Problemas de matemática financiera**, Esic, 1996

Bonilla Musoles, M. y Ivars Escortell, A., **Matemática de las operaciones financieras**, AC, 2006

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Contabilidad/V03G100V01401

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Economía da empresa/V03G100V01204

Estatística: Estadística I/V03G100V01205

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas II				
Materia	Matemáticas II			
Código	V03G100V01303			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Vázquez Pampín, María del Carmen			
Profesorado	Vázquez Pampín, María del Carmen			
Correo-e	cvazquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é proporcionar ó estudante a linguaxe e as principais técnicas matemáticas necesarias para poder entender a literatura económica elemental e capacitalo para plantexar e analizar os modelos económicos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
C1	Comprender as ferramentas matemáticas básicas, necesarias para a formalización do comportamento económico
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D2	Capacidade de traballar en equipo
D3	Espírito emprendedor e capacidade de liderado, incluíndo empatía co resto de persoas
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas baseado no manexo da álgebra lineal e da análise matemática.	C1	D2
	C10	D5
	C12	
Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico	C1	D5
	C10	
	C12	
Avaliar, utilizando técnicas matemáticas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas	C1	D2
	C12	D7
Habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto en forma oral como escrita	C1	D2
	C10	D3
		D4
		D5

Contidos	
Tema	
1. Formas cadráticas	Autovalores. Diagonalización. Formas cadráticas. Estudo do signo dunha forma cadrática.
2. Derivadas de funcións de varias variables	Derivadas direccionais e derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz jacobiana. Derivadas sucesivas. Matriz hessiana. Teorema de Taylor.
3. Funcións homoxéneas	Funcións homoxéneas. Propiedades. Teorema de Euler.
4. Funcións definidas implícitamente	Funcións definidas implícitamente por unha ou varias ecuacións. Relación marxinal de substitución. Derivación de funcións implícitas.
5. Convexidade de funcións	Funcións convexas e funcións cóncavas. Casi-concavidade. Propiedades. Caso de funcións diferenciables.
6. Problemas de extremos sen restricións	Óptimos locais e globais. Condicións necesarias de primeira e segunda orde para a existencia de extremos. Condicións suficientes.
7. Problemas de extremos con restricións de igualdade	Formulación do problema. O problema do consumidor. Condición necesaria para a existencia de óptimos: Teorema dos multiplicadores de Lagrange. Condicións suficientes.

8. Problemas de extremos con restricións de desigualdade	Formulación do problema. Saturación de restricións. Condición necesaria para a existencia de extremos: Teorema de Kuhn Tucker. Condicións suficientes.
9. Optimización dinámica	Formulación do problema de cálculo de variacións. Condición de Euler. Condicións suficientes.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	20	40
Resolución de problemas	19	10	29
Prácticas con apoio das TIC	6	12	18
Resolución de problemas de forma autónoma	0	30	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	26	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia por parte da profesora, base teórica e directrices de traballo a desenrolar polo estudante.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de problemas ou exercicios relacionados coa temática da materia. Adoitase utilizar como complemento da sesión maxistral.
Prácticas con apoio das TIC	Utilización de software de cálculo simbólico como axuda para a resolución de exercicios relacionados coa temática da materia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Formulación, análise, resolución e debate de problemas ou exercicios relacionados coa temática da materia que despois se traballarán na aula.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Asesoramento para o desenvolvemento de actividades da materia.
Prácticas con apoio das TIC	Seguimento do traballo individual do alumno no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	Nas clases prácticas darase asesoramento para o seu desenvolvemento. Poderase solicitar tutorías individualizadas a través do MooVi da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e/ou exercicios recollidos progresivamente ao longo do cuadrimestre.	100	C1 C10 C12	D2 D3 D4 D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten por facer e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

Para AC, a nota final será a suma da nota obtida nas probas realizadas durante o cuadrimestre. As probas realizaranse preferentemente nas clases prácticas ao final de cada un dos temas relacionados nos contidos, coincidindo a última coa data da AG en primeira oportunidade. O conxunto de probas relativas aos catro primeiros temas terá unha ponderación do 30 % da nota final, o conxunto das restantes un 40 % e a proba final un 30 %. Para aprobar a materia é necesario acadar una puntuación mínima de 5 puntos sobre 10 na nota final, non é necesario mínimo nas probas realizadas durante o cuadrimestre.

Considerarase que o alumnado se ten presentado á avaliación continua cando se teña presentado a algunha das probas de avaliación desta modalidade. Os estudantes que seguiron a AC e non superaron a materia na primeira oportunidade poden optar na segunda oportunidade a repetir a última proba ou a renunciar á AC.

Para AG tanto en en primeira como segunda oportunidade (convocatorias de febreiro e xullo), o alumnado será avaliado

mediante unha única proba.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como "non presentado".

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985cca>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Jarne G., Pérez-Grasa I., Minguillón E., **Matemáticas para la Economía. Álgebra lineal y Cálculo diferencial.**, McGraw Hill,

Pérez-Grasa I., Minguillón E. y Jarne G., **Matemáticas para la Economía. Programación matemática y sistemas dinámicos**, McGraw Hill,

Barbolla R.,Cerdá E. y Sanz P., **Optimización. Cuestiones, ejercicios y aplicaciones a la Economía**, Pearson Educación,

Barbolla R.,Cerdá E. y Sanz P., **Optimización. Programación Matemática y aplicaciones a la Economía**, Editorial Garceta,

Bibliografía Complementaria

Sydsaeter K., Hammond P. y Carvajal A. J., **Matemáticas para el análisis económico(2ª ed)**, Pearson Education,

Balbás A. y otros, **Análisis matemático para la economía I y II**, Editorial A. C.,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Microeconomía I				
Materia	Microeconomía I			
Código	V03G100V01304			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Pazó Martínez, María Consuelo			
Profesorado	Lorenzo Alonso, Pedro Pazó Martínez, María Consuelo			
Correo-e	cpazo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Esta materia impártese no primeiro cuadrimestre do segundo curso do grao en Economía e xunto coa materia "Microeconomía II", impartida no segundo cuadrimestre, configura un curso completo de microeconomía intermedia. Estas dúas materias desenvolven máis formalmente os contidos presentados na materia "Economía: Principios de Economía I", co obxectivo de familiarizar aos estudantes co método da análise económica, en particular, co proceso de modelización dos problemas económicos. O obxectivo concreto é analizar detalladamente o comportamento individual dos axentes económicos e o funcionamento dos mercados nos que interactúan, tanto nun contexto de competencia perfecta (Microeconomía I), como nun contexto de competencia imperfecta (Microeconomía II). A análise realizarase, en primeiro lugar, desde unha perspectiva de equilibrio parcial (Microeconomía I), para logo abordar a análise desde unha perspectiva de equilibrio xeral (Microeconomía II).			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C7	Comprender o entorno empresarial
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. Desenvolver nos estudantes a capacidade para analizar de forma rigorosa os efectos de cambios na contorna económica sobre o comportamento dos axentes e a súa consecuente repercusión nos mercados.	C2 C5 C6	D5
2. Lograr que os estudantes sexan capaces de analizar a realidade económica utilizando instrumentos de análise económica, en particular, modelos económicos simples que lles permitan argumentar de forma coherente.	C7 C10	
3. Potenciar a habilidade de expresar e defender argumentos de forma coherente e fundamentada.	C10	D5
4. A obtención dos resultados anteriores contribuirá a capacitar aos estudantes para a realización de informes de asesoramento económico.		

Contidos

Tema	
PARTE I. INTRODUCCION.	1. INTRODUCCIÓN. Microeconomía: Concepto e contido. Optimalidad e concepto de equilibrio. Oferta e demanda. Estática comparativa. Concepto de eficiencia. Bibliografía: Varian, capítulo 1.

PARTE II. A TEORIA DO CONSUMIDOR.

2. A RESTRICIÓN ORZAMENTARIA.

Propiedades do conxunto orzamentario. Efectos de variacións de prezos e renda sobre a recta orzamentaria. Efectos de impostos, subvencións e racionamento.

Bibliografía: Varian, capítulo 2.

3.- PREFERENCIAS. Supostos básicos. Curvas de indiferenza. Convexidade das preferencias. Relación Marxinal de substitución.

Bibliografía: Varian, capítulo 3.

4. UTILIDADE.

Utilidade ordinal e utilidade cardinal. Utilidade marxinal. Relación entre a utilidade marxinal e a relación marxinal de substitución.

Bibliografía: Varian, capítulo 4.

5. ELECCIÓN ÓPTIMA DO CONSUMIDOR.

Elección óptima. A función de demanda individual. Solucións de esquina. Efectos dun imposto sobre a cantidade versus imposto sobre a renda.

Bibliografía: Varian, capítulo 5.

6. ESTÁTICA COMPARATIVA EN DEMANDA.

Variacións da renda: Bens normais e inferiores. Curvas de oferta-renda e curvas de Engel. Variacións nos prezos: Bens ordinarios e bens Giffen. Curvas de oferta-prezo e curvas de demanda. Bens substitutivos e complementarios. Función inversa de demanda.

Bibliografía: Varian, capítulo 6.

7. A ECUACIÓN DE SLUTSKY.

Efecto substitución. Efecto renda. Lei de demanda e a ecuación de Slutsky. Curvas de demanda compensadas.

Bibliografía: Varian, capítulo 8.

8. EXCEDENTE DO CONSUMIDOR.

Variación compensatoria e variación equivalente. Excedente do consumidor.

Bibliografía: Varian, capítulo 14.

9. ELECCIÓN CON DOTACIÓNS INICIAIS. A OFERTA DE TRABALLO.

Demandas brutas e netas. Restrición orzamentaria con dotacións iniciais. A restrición orzamentaria consumo-lecer. Elección óptima: demanda de lecer, oferta de traballo. Estática comparativa.

Bibliografía: Varian, capítulo 9.

10. ELECCIÓN INTERTEMPORAL: O MODELO CONSUMO-AFORRO.

A restrición orzamentaria: tipos de desconto, valor actual e valor futuro. A elección intertemporal. Estática comparativa. Efectos da inflación.

Bibliografía: Varian, capítulo 10.

11. A DEMANDA DE MERCADO.

Da demanda individual á demanda de mercado. A elasticidade.

Bibliografía: Varian, capítulo 15.

12. A TECNOLOXÍA.

Factores e produtos. Conxunto de produción e función de produción. Produtividade marxinal e produtividade media. Isocuantas e relación técnica de substitución. Os rendementos a escala.

Bibliografía: Varian, capítulo 19. Pindyck e Rubinfeld, capítulo 6. Estrin e Laidler, capítulo 11.

13. MAXIMIZACIÓN DE BENEFICIOS.

Maximización de beneficios a curto prazo e a longo prazo. As funcións de demanda de factores. Maximización de beneficios e rendementos a escala.

Bibliografía: Varian, capítulo 20.

14. CUSTOS DE PRODUCCIÓN.

Minimización de custos: funcións de custos a curto e longo prazo.

Rendementos de escala e funcións de custos. Relación entre os custos a curto e longo prazo. Curvas de custos.

Bibliografía: Varian, capítulos 21 e 22. Pindyck e Rubinfeld, capítulo 7. Estrin e Laidler, capítulo 12.

15. A DECISIÓN DE PRODUCCIÓN: A OFERTA DA EMPRESA COMPETITIVA.

A demanda de mercado para unha empresa competitiva. Maximización do beneficio e oferta da empresa. Beneficios e excedente do produtor. A curva de oferta a longo prazo da empresa. A oferta da industria.

Bibliografía: Varian, capítulo 23. Pindyck e Rubinfeld, capítulo 8. Estrin e Laidler, capítulo 13.

16. A OFERTA DA INDUSTRIA EN COMPETENCIA PERFECTA.

A oferta da industria a curto prazo e a longo prazo. O equilibrio competitivo a curto e longo prazo. Efectos sobre o equilibrio de diferenzas de eficiencia entre as empresas e efectos de variacións nos prezos dos factores.

Bibliografía: Varian, capítulo 24. Pindyck e Rubinfeld, capítulo 8. Estrin e Laidler, capítulo 14.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	42	84	126
Resolución de problemas	27	54	81
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	A metodoloxía docente consistirá no desenvolvemento de varios tipos de clases (teóricas e prácticas) e no traballo persoal do alumno para consolidar os coñecementos e adquirir soltura na resolución dos problemas expostos. Nas clases teóricas expóranse de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvéndose con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é conveniente que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.
Resolución de problemas	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Dese modo, poderán identificar aquelas cuestións que lles resultan máis dificultosas e poderán resolver as súas dúbidas en clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (cpazo@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 404 da facultade ou a través do despacho virtual 1882 (Contrasinal estudante: Despacho1882).
Resolución de problemas	As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (cpazo@uvigo.es). Poderán ter lugar presencialmente no despacho 404 da facultade ou a través do despacho virtual 1882 (Contrasinal estudante: Despacho1882).

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizarase un control con preguntas curtas e tipo test relativas a contidos teóricos e prácticos dos primeiros temas do curso (1 a 5).	20	C2 C5 C6 C7 C10	D5
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 1 a 8.	40	C2 C5 C6 C7 C10	D5
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 9 a 16.	40	C2 C5 C6 C7 C10	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de Avaliación Continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá **elixir AG** se así o comunica por **mail antes do 30 de novembro**. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

1. Avaliación continua (AC). Neste caso a cualificación obtense do seguinte modo:

- **20%** cun control dos primeiros 5 temas.
- **40%** cunha **proba parcial dos temas 1 a 8**.
- **40%** cunha **proba parcial dos temas 9 a 16**.

Para aprobar a materia a cualificación obtida ha de ser maior ou igual a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible obter en cada unha das dúas probas parciais unha puntuación igual ou superior a 4 puntos (sobre 10). Si non se alcanza esa puntuación nalguna das dúas probas parciais, poderase recuperar a parte correspondente na proba de avaliación global que se celebrará na data especificada no calendario oficial de probas aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24 e recollida na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>), ben na primeira oportunidade (xaneiro) ou na correspondente á segunda oportunidade (xullo). Se de novo tampouco se alcanza esa puntuación mínima (ou non se presenta), a nota final máxima da materia será de 4 puntos.

Para o alumnado que teña que recuperar as dúas probas parciais é imprescindible para aprobar obter en cada unha das dúas partes da proba de avaliación global (parte 1: temas 1 a 8; parte 2: temas 9 a 16) unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10) e que a cualificación final calculada segundo as porcentaxes sinaladas anteriormente sexa maior ou igual a 5 puntos (sobre 10). Se non se cumpre a condición anterior (ou non se presenta ao exame), a nota máxima da materia será de 4 puntos.

O alumnado que non se presente a ningún dos parciais, nin á súa recuperación nas probas de avaliación global, será cualificado como Non Presentado (aínda que realízase o control dos 5 primeiros temas).

2. Avaliación Global: A proba de AG celebrase na data oficial recollida na páxina web da facultade e suporá o 100% da nota. A proba constará de dúas partes (a primeira corresponderá aos temas 1 a 8 e a segunda aos temas 9 a 16), cada unha das cales suporá o 50% da cualificación final. Para aprobar a materia, é necesario que a media das cualificacións das dúas partes sexa igual ou superior a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible obter en cada unha das dúas partes unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10). Se non se cumpre a condición anterior, a nota máxima da materia será de 4 puntos.

Convocatoria de fin de carreira: O exame de fin de carreira suporá o 100% da nota.

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/>

As datas e horas das probas de AC estarán dispoñibles na plataforma docente da materia, <https://moovi.uvigo.gal>

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como "Non presentados".

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado:

<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Varian, H. R., **Microeconomía Intermedia. Un enfoque actual**, 9ª Edición, Antoni Bosch, 2015

Carrasco, A. et al., **Microeconomía Intermedia: Problemas y Cuestiones**, 1ª Edición, McGraw Hill, 2003

Gracia, E. y R. Pérez, **Cuestiones tipo test de Microeconomía Intermedia**, 1ª Edición, Prentice Hall, 2004

Bibliografía Complementaria

Carrasco, A. et al., **Microeconomía: Ejercicios y Cuestiones**, 1ª Edición, McGraw Hill, 2013

Estrin, S. y D. Laidler, **Microeconomía**, 4ª Edición, Prentice Hall, 1995

Pindyck, R. S. y D. L. Rubinfeld, **Microeconomía**, 8ª Edición, Pearson, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Microeconomía II/V03G100V01404

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Matemáticas II/V03G100V01303

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Outros comentarios

Non existe ningún requisito formal para poder cursar esta materia, aínda que resulta recomendable ter superada a materia do primeiro curso "Economía. Principios de Economía I".

Suponse que os alumnos están familiarizados con conceptos económicos básicos: demanda, oferta, equilibrio, elasticidade, competencia perfecta.

Ademais, o alumno debe posuír coñecementos básicos de matemáticas, adquiridos no bacharelato e na materia de matemáticas cursada no primeiro ano do grao. En particular, o alumno debe ter coñecementos elementais de álgebra (operación e manipulación de expresións algebraicas, resolución de sistemas de ecuacións), representación gráfica de funcións dunha variable, derivación de funcións dunha variable e obtención de derivadas parciais en funcións de varias variables.

Na plataforma docente poderase consultar información relevante para o seguimento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade				
Materia	Contabilidade			
Código	V03G100V01401			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Buch Gómez, Enrique Juan			
Profesorado	Buch Gómez, Enrique Juan			
Correo-e	ebuch@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducir ao alumno no ámbito da información económico-financeira como instrumento necesario ao proceso de toma de decisións no contexto das entidades lucrativas.- Incorporar ao alumno á filosofía do sistema contable como sistema informativo integrado en toda organización, imprescindible para o seu adecuado funcionamento.- Fomentar no alumno a idea da utilidade da ciencia contable tanto para a sociedade no seu conxunto como no ámbito da concreta entidade económica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
C13	Capacidade de elaborar informes de asesoramento económico

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer o funcionamento básico dun sistema contable como instrumento informativo ao servizo do proceso de toma de decisións	A2 A3 A4	C13
Coñecer a regulación positiva da contabilidade, os seus obxectivos e carácter relativo, así como o funcionamento do sistema contable empresarial no contexto da regulación positiva española.	A2 A3 A4	C13

Contidos

Tema	
1. A información económica e a toma de decisións	1.1. A información económico-empresarial 1.2. A utilidade da información económica. 1.3. Os usuarios da información económica. 1.4. A información contable: características e requisitos
2. Concepto e División da Contabilidade	2.1. Introducción ao concepto de contabilidade 2.2. División da contabilidade.
3. O Patrimonio da Empresa: elementos e relacións	3.1. O patrimonio da empresa e os seus compoñentes. 3.2. Análisis do Activo. 3.3. Análisis do Pasivo. 3.4. O fondo de manobra. 3.5. O período medio de maduración da empresa.
4. Método contable e a súa instrumentalización	4.1. O método contable e os seus obxectivos. 4.2. Os feitos contables: A súa clasificación e formulación. 4.3. Os feitos contables e o concepto de resultado. 4.4. A conta como instrumento contable. 4.5. Tipos de conta e o seu funcionamento. 4.6. O método de partida dobre. 4.7. O rexistro das operacións contables. 4.8. Contas administrativas e contas especulativas.

5. O ciclo contable	5.1. O ciclo contable: concepto e fases. 5.2. A fase inicial: inventario e apertura. 5.3. O desenvolvemento do exercicio: fase de xestión. 5.4. As operacións de conclusión do exercicio: a fase de peche. 5.5. A elaboración das contas anuais
6. A normalización contable: a regulación legal da contabilidade en España	6.1. A normalización contable: concepto, utilidade e tipos. 6.2. A regulación legal da contabilidade en España: o Plan Xeral de Contabilidade. 6.3. A estrutura do Plan Xeral de Contabilidade. 6.4. Os principios contables e as contas anuais.
7. O proceso de valoración contable	7.1. A valoración contable: concepto. 7.2. Valoración analítica e valoración sintética. 7.3. Os criterios de valoración no Plan Xeral de Contabilidade español.
8. Análise e contabilización das existencias	8.1. Concepto e clases de existencias. 8.2. A valoración das existencias. 8.3. A contabilización das existencias. 8.4. Depreciación das existencias. 8.5. A problemática contable de envases e embalaxes. 8.6. A problemática contable do IVE.
9. Disponibilidades líquidas e dereitos de cobro	9.1. O efectivo e outros activos líquidos equivalentes. 9.2. Os dereitos correntes de cobro. 9.3. A depreciación dos dereitos correntes de cobro.
10. O pasivo corrente	10.1. O pasivo: concepto e clases. 10.2. Os pasivos por operacións de tráfico. 10.3. As débedas con entidades de crédito e outros pasivos de natureza financeira. 10.4. Outras contas pasivas.
11. O inmovilizados material e intanxible	11.1. Concepto e clases. 11.2. O inmovilizado material. 11.3. Os inmovilizados materiais en curso. 11.4. Os investimentos inmobiliarios. 11.5. O inmovilizado intangible. 11.6. As correccións valorativas.
12. Os investimentos financeiros	12.1. Concepto e clases. 12.2. A valoración dos investimentos financeiros. 12.3. Os dereitos preferentes de subscripción e a súa problemática contable. 12.4. A problemática contable das accións e participacións de capital. 12.5. A problemática contable dos valores de renda fixa e créditos asimilados.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	15	30	45
Observación sistemática	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	2	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Ao longo das clases prácticas, a medida que os alumnos desenvolven de modo autónomo problemas ou exercicios propostos polo profesor, resolveranse as dúbidas ou cuestións dun modo personalizado.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática por parte do docente co obxectivo de rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. Trátase de valorar aprendizaxes e accións e como levan a cabo valorando a orde, precisión, destreza, eficacia...	10	A2 A3 A4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre algúns aspectos teóricos. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia con respostas relativamente extensas.	30	A2 A3 A4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas na que ou alumno/a debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor/a. De este modo, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	60	A2 A3 A4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Evaluación continua

De acordo polo establecido pola Universidade de Vigo, leste é o método de avaliación que, por defecto, aplícase ao alumnado matriculado nesta universidade.

Durante o curso, se evaluará a disposición do alumno ante a materia (asistencia, participación, actitude, ...) que se materializará na asistencia e participación nas clases prácticas, a través dunha calificación que supondrá o 10% da nota final. Será necesaria a asistencia/participación en polo menos 5 das 8 clases prácticas do curso.

Durante o mes de abril se realizará unha proba escrita para coñecer a evolución dos coñecementos aplicados do alumnado, mediante a realización de exercicios. Tal proba supondrá o 20% da nota.

Durante o mes de maio se realizará unha proba escrita para comprobar o nivel de asimilación, por parte do alumnado, dos conceptos teóricos que integran a materia. Tal proba supondrá o 30% da nota.

Coincidindo coa data oficial do exame final da materia, fixada polo centro, se realizará un exame escrito práctico para coñecer os coñecementos globais do alumnado neste aspecto, mediante a realización de exercicios. Supondrá o 40% da nota final.

Para superar a materia no proceso de avaliación continua será preciso obter unha nota mínima de 4 sobre 10 na proba realizada na data fixada polo centro para o exame oficial. En caso contrario, a nota máxima global que se poderá obter por avaliación continua é un 4,5.

Na convocatoria extraordinaria de xullo, o alumno realizará un exame de contido práctico, que supondrá o 60% da nota, e outro sobre os aspectos teóricos da materia, que supondrá o 30%, de obter na proba realizada en decembro unha calificación menor a 5 sobre 10. Se mantendrá a calificación obtida que se deriva da actitude ante a materia (10%), así como a correspondente á proba teórica, de haberse obtido na proba de decembro polo menos 5 sobre 10.

Evaluación global

Si o alumno non desexa ser valorado polo anteriormente descrito proceso de avaliación continua, deberá comunicar por correo electrónico ao profesor coordinador, antes do 1 de marzo, o seu desexo de avaliarse a través dunha única proba. Esta proba, na que se poderá obter até un total de 10 puntos, contendrá unha parte teórica (30%) e outra referida á vertente práctica da materia (70%), nas convocatorias ordinaria e extraordinaria, nas datas oficiais establecidas polo centro.

Exame de Fin de Carreira

Os alumnos que concorran a esta convocatoria serán avaliados co mesmo criterio descrito no apartado de avaliación global.

As datas dos exames oficiais deberán ser consultadas na páxina web da Facultade. (<http://fccee.uvigo.es>)

Tutorías: Os alumnos poderán realizar a súas tutorías via e-mail, así como solicitar tutorías presenciais por ese procedemento, cuxa fecha se fixará de común acordo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Plan General de Contabilidad. R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07),

- Antonio Sociás Salvá y otros, **Contabilidad Financiera. El Plan General de Contabilidad 2007**, Ed. Pirámide,

- Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), **Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES.**, Ed. Pirámide,

- Enriqueta Gallego y Mateo Vara, **Manual Práctico de Contabilidad Financiera.**, Ed. Pirámide,

M.F. Losilla; A. Moreno; F. Rodríguez, **Prácticas de Contabilidad financiera**, Garceta G.E.,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de empresas				
Materia	Dirección de empresas			
Código	V03G100V01402			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Vila Alonso, María Mercedes			
Profesorado	Vila Alonso, María Mercedes			
Correo-e	mvila@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é describir o proceso de xestión empresarial desde a perspectiva estratéxica. Concretamente capacitará ao alumno para identificar e analizar os factores relevantes á hora de fixar estratexias tanto en empresas como noutro tipo de institucións, co fin de que estas alcancen a competitividade necesaria para traballar nun mundo globalizado e ante continuos cambios económicos. O alumno dominará as distintas alternativas estratéxicas e as ferramentas dispoñibles, para conseguir o devandito obxectivo partírase dos coñecementos estudados no curso anterior.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B2	Competencias ligadas á procura e organización de documentación e á presentación do seu traballo de maneira adecuada á audiencia
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
C7	Comprender o entorno empresarial
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C9	Identificar e anticipar problemas económicos relevantes nos ámbitos público e privado
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D2	Capacidade de traballar en equipo
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestiones concretas, a nivel estratéxico, no ámbito da empresa.	C8	D5	
	C12	D7	
Promover a capacidade do alumno para aplicar coñecementos adquiridos na consulta de bibliografía e fontes de información diversa, para a reflexión e a defensa de argumentos, resolución de problemas e análises diversas sobre dirección da empresa.	C8		
	C9		
Ser capaz de aplicar os diferentes conceptos teóricos e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común	B2	C7	D2
	B4	C8	D5
		C9	D7
		C12	
Comprender a contorna xeral e a contorna específica da empresa, identificando ameazas e oportunidades para a toma de decisións estratéxicas.	C7		
	C8		
	C9		
Ser capaz de identificar os obxectivos, valores, recursos e capacidades dunha organización que permitan a creación dunha vantaxe competitiva	C7		
	C8		
Coñecer as alternativas estratéxicas da empresa, así como as direccións de desenvolvemento estratéxico e ser capaz de formular as estratexias competitivas e corporativas máis adecuadas para responder os retos da contorna.	C7		
	C8		
	C9		
	C12		

Contidos	
Tema	
0. Introducción	
1. Os obxectivos e os valores da empresa.	1.1. Os obxectivos da empresa 1.2. A visión e o propósito estratéxico. 1.3 A RSE.

2. Análise da contorna xeral	2.1. Concepto e tipoloxía de contorna 2.2. Análise da contorna xeral 2.3. Análise da contorna futura: O método dos escenarios
3. Análise da contorna específica	3.1. Delimitación da contorna específica 3.2. Análise da estrutura da industria 3.3. A segmentación da industria: grupos estratéxicos
4. Análise interna da empresa	4.1. O diagnóstico interno da empresa 4.2. A cadea de valor 4.3. A análise DAFO
5. Análise dos recursos e capacidades	5.1. A análise de recursos e capacidades 5.2. Identificación dos recursos e capacidades 5.3. Avaliación dos recursos e capacidades
6. Estratexia e vantaxe competitiva	6.1. Estratexia e vantaxe competitiva 6.2. A vantaxe competitiva en custos 6.3. A vantaxe competitiva en diferenciación 6.4. Ampliación de estratexias: O reloxo estratéxico.
7. Direccións de desenvolvemento estratéxico	7.1. O crecemento e desenvolvemento da empresa 7.2. Direccións do desenvolvemento 7.3 Métodos de desenvolvemento. 7.4 A estratexia de internacionalización
8. Implantación e Control Estratéxico	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	22.5	45	67.5
Lección maxistral	45	45	90
Seminario	7.5	30	37.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	28	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Analizáanse lecturas con casos, reais ou ficticios, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, reflexionar, debater
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudantado
Seminario	Tutorías en grupo reducido. Reunións que o/a alumno/a mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de entender os coñecementos teóricos impartidos. Realízanse preferentemente por medios telemáticos: correo electrónico, foros, despacho virtual (baixo a modalidade de concertación previa)
Seminario	Resolución de problemas do alumnado á hora de entender os coñecementos teórico-prácticos impartidos. Realízanse preferentemente por medios telemáticos: correo electrónico, foros, despacho virtual (baixo a modalidade de concertación previa)
Estudo de casos	Resolución personalizada de problemas do alumnado a hora de levar a práctica os coñecementos teóricos adquiridos. Realízanse preferentemente por medios telemáticos: correo electrónico, foros, despacho virtual (baixo a modalidade de concertación previa)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos	Estudo, debate e participación na resolución de supostos, reais ou ficticios, de formulacións estratéxicas por parte de empresas e outras institucións. Realización e presentación de traballos propostos por o profesor.	40	B2 B4	C7 C8 C9 C12	D2 D5 D7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas individuais escritas de avaliación sobre os contidos teóricos e prácticos da materia	60	B4	C7 C12	D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir EG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa se realizaron.

Avaliación Continua AC. En caso de NON renunciar á avaliación continua:

a. **A avaliación continua é presencial.** Constará das seguintes partes:

□ O 40% da nota será da parte práctica (o 70% desta nota serán os exercicios nas sesións prácticas e 30% restante un traballo en equipo). Para superar esta parte será necesario ter realizadas e entregadas todas as prácticas, así como o traballo en equipo, na forma e prazos establecidos. En caso de non superarse farase un exame práctico.

□ O 60% restante será a nota de teoría. Realizaranse dúas probas de avaliación continua (que supón cada unha o 30% da nota final), unha a metade de cuatrimestre e outra ao final, esta última só se é posible por datas. Se non é así, realizarase na data da convocatoria oficial establecida no calendario de exames, de forma que os/as estudantes que superen a primeira proba só terán que examinarse na convocatoria oficial da parte restante, os que non a superaron examinaranse de toda a materia no exame da convocatoria oficial.

b. A nota de teoría será a media das dúas probas realizadas, sempre que se obtivese unha nota mínima de 4 (sobre 10) en cada proba, en caso contrario a nota será suspenso e as partes aprobadas gardaranse ata a convocatoria extraordinaria.

A nota final da materia é a resultante da media ponderada da nota práctica e da teórica (requírese unha nota mínima de 4,5 sobre 10 en cada parte). Quen non se presente ao exame teórico ou non alcance a nota mínima de 4,5 na devandita parte figurará coa nota de suspenso.

c. Requírese a asistencia activa ao 80% das clases prácticas, pero é necesario entregar todas as prácticas segundo especifíquese na plataforma Moovi.

d. Considerarase que o alumnado se ha presentado á avaliación continua cando se presentou a algunha de próbalas/actividades de avaliación desta modalidade.

e. As probas e partes prácticas aprobadas gardaranse ata a segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria).

Avaliación Global: alumnos que renuncian a EC, tanto en primeira como segunda oportunidade

a. 60% da nota será a nota do exame teórico (dividido en dúas probas, polo tanto, cada unha é un 30% da nota final), como na avaliación continua, necesítase un mínimo de 4 (sobre 10) en cada parte para facer media.

O 40% restante da nota será a puntuación da parte práctica, desagregada como segue: 20% nota do exame práctico, 5% entrega (na data do exame) do traballo proposto, 15% entrega (na data do exame) das prácticas do curso. Neste tipo de avaliación a parte práctica será individual.

b. É necesario ter polo menos un 4,5 en cada parte (teoría e práctica) para calcular a media ponderada.

c. As probas e partes prácticas aprobadas gardaranse ata a segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria).

Fin de Carrera, o 100% da nota será un exame (60% teoría e 40% práctica). Para calcular a media ponderada será preciso ter polo menos un 4,5 en cada unha das partes.

Os estudantes que non participen na EC nin na EG, figurarán nas actas como □non presentados□.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do *Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado*

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Guerras Martín, L.A., Navas López, J.E., **La Dirección Estratégica de la empresa**, 6ª, Thompson Reuters, 2022

Navas López, Guerras, **Fundamentos de Dirección Estratégica de la Empresa**, Thompson -civitas,

Grant, R., **Dirección estratégica. Conceptos, técnicas y aplicaciones**, Thompson-Civitas,

Guerras Martín, L.A., Navas López, J.E., **casos de Dirección estratégica de la Empresa**, Thompson reuters,

Bibliografía Complementaria

Fernández Sánchez, Esteban, **Fundamentos para la toma de decisiones estratégicas de la empresa**, piramide, 2021

Johnson, G.; Scholes, K; Whittington, R., **Dirección Estratégica**, Pearson,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Economía da empresa/V03G100V01204

Outros comentarios

Farase chegar os estudantes a información e pautas concretas que sexa necesario en cada momento do proceso a través da plataforma docente

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística II				
Materia	Estatística II			
Código	V03G100V01403			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Galego Inglés			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Bergantiños Cid, Gustavo			
Profesorado	Bergantiños Cid, Gustavo Lorenzo Picado, Leticia			
Correo-e	gbergant@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	La presente materia recolle diferentes técnicas de inferencia estatística, tanto paramétrica coma non paramétrica e unha iniciación as técnicas de regresión lineal.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
C8	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e o seu contido
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
C12	Avaliar, utilizando técnicas empíricas, as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Saber interpretar e sacar conclusións de uns datos	C8 C10 C12	D5 D7
Acoutar os valores de un parámetro descoñecido, controlando o erro que estamos cometendo	C8 C10 C12	D5 D7
Saber baixo que condicións se pode supoñer que un parámetro toma un valor concreto ou un rango de valores	C8 C10 C12	D5 D7
Saber cando podemos facer suposicións respecto a distribución de unha ou varias variables descoñecidas	C8 C10 C12	D5 D7
Saber atopar relacións lineais entre un par de variables	C8 C10 C12	D5 D7

Contidos

Tema	
1. Introducción	1. Obxectivos de estatística 2. 2. Distribucións na mostraxe.
2. Estimación puntual	1. Introducción 2. Propiedades de os estimadores 3. Estimador de máxima verosimilitud 4. Estimador de momentos

3. Estimación por intervalo	1. Introducción 2. Intervalos para distribucións normais 3. Intervalos para proporcións 4. Intervalos para a media dunha Poisson
4. Contrastes de hipótese paramétricos	1. Introducción 2. Contrastes para distribucións normais 3. Contrastes para proporcións 4. Contrastes para a media dunha Poisson
5. Contrastes de hipótese non paramétricos	1. Introducción 2. Contrastes de aleatoriedade 3. Contrastes de bondade de axuste 4. Contrastes de homoxeneidade para mostras independentes 5. Contrastes de homoxeneidade para mostras apareadas 6. Contrastes de independencia
6. O modelo de regresión lineal simple	1. Introducción 2. O estimador de mínimos cadrados ordinario. 3. O coeficiente R cadrado. 4. Contrastes e intervalos dos parámetros do modelo. 5. Predición

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	10	0	10
Seminario	2.5	0	2.5
Prácticas de laboratorio	7.5	0	7.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	30	30
Lección maxistral	26	30	56
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	18	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	O profesor fará unha serie de exercicios a modo de exemplo
Seminario	Os alumnos discutirán co profesor as dúbidas dos distintos temas
Prácticas de laboratorio	Os alumnos farán prácticas na aula de informática
Resolución de problemas de forma autónoma	Os alumnos deben resolver de forma autónoma exercicios que se proporán en clases
Lección maxistral	O profesor explicará os conceptos teóricos que se usarán no curso

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	O profesor resolverá as dúbidas que teñan os alumnos sobre os exercicios propostos nos boletíns de problemas.
Seminario	O profesor discutirá cos alumnos sobre diversos aspectos da materia.
Prácticas de laboratorio	O profesor resolverá as dúbidas que teñan os alumnos sobre a práctica que se realiza.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Prácticas de laboratorio	Os/as estudantes deberán facer análises estatísticos usando o ordenador	15	C8 C10 C12	D5 D7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Primeiro parcial. Temas 1, 2, 3 e 4.	25	C8 C10 C12	D5 D7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Segundo parcial. Temas 5 e 6.	25	C8 C10 C12	D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun examen o proba de avaliación global que suporá o 100% da cualificación. Isto aplícase ás dúas convocatorias. O prazo límite para renunciar á avaliación continua fixarase según a normativa do centro.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

O horario de titorías aparecerá en Moovi. As titorías poden solicitarse por Email.

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica**

F.J. Martín-Pliego López, L. Ruiz-Maya Pérez, **Fundamentos de Inferencia Estadística**, 2005, Thomson, 2005

F.J. Martín-Pliego López, J.M. Montero Lorenzo, L. Ruiz-Maya Pérez, **Problemas de Inferencia Estadística**, 2005, Thomson, 2005

P. Newbold, W.L. Carlson, B.M. Thorne, **Estadística para administración y economía**, 2013, Pearson, 2013

Bibliografía Complementaria

G.C. Canavos, **Applied probability and statistical methods**, 1984, Little Brown,

T.H. Woonacott, R.J. Wonnacott, **Introductory Statistics**, 1990, John Wiley,

J.D. Gibbons, S. Chakraborti, **Nonparametric Statistical Inference**, 2011, CRC Press,

V.K. Rohatgi, A.K.E. Saleh, **An Introduction to Probability and Statistics**, 2015, John Wiley,

G. Casella, R.L. Berger, **Statistical Inference**, 2002, Duxbury/Thomson Learning,

J. Baró Llinás, **Inferencia Estadística. Aplicaciones Económico Empresariales**, 1993, Parramón, 1993

G.C. Canavos, **Probabilidad y Estadística: Aplicaciones y métodos**, 1997, McGraw Hill, 1997

J. M. Casas-Sánchez y otros, **Ejercicios de inferencia estadística y muestreo para economía y administración de empresas**, 2006, Pirámide, 2006

C. Cuadras, **Problemas de Probabilidad y Estadística**, 1995, PPU, 1995

L. Martínez, C. Rodríguez, R. Gutiérrez, **Inferencia Estadística, un enfoque clásico**, 1993, Pirámide, 1993

D. Peña, **Fundamentos de Estadística**, 2001, Alianza, 2001

D. Peña, **Regresión y diseño de experimentos**, 2010, Alianza, 2010

F. Tusell, L. Garín, **Problemas de Probabilidad y Inferencia Estadística**, 1991, Tebar Flores, 1991

B. Visauta, **Análisis estadístico con SPSS 14**, 2007, McGraw Hill, 2007

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Econometría I/V03G100V01501

Econometría II/V03G100V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística I/V03G100V01205

Matemáticas: Matemáticas I/V03G100V01104

Matemáticas II/V03G100V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Microeconomía II				
Materia	Microeconomía II			
Código	V03G100V01404			
Titulación	Grao en Economía			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Castro Rodríguez, Fidel			
Profesorado	Castro Rodríguez, Fidel Lorenzo Alonso, Pedro			
Correo-e	fcastro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia impártese no segundo cuadrimestre do segundo curso do grao en Economía e xunto coa materia Microeconomía I, impartida no primeiro cuadrimestre, configura un curso completo de microeconomía intermedia. Estas dúas materias desenvolven máis formalmente os contidos presentados na materia Principios de Economía I, co obxectivo de familiarizar os estudantes co método da análise económica, en particular, co proceso de "modelización" dos problemas económicos. O obxectivo concreto é analizar detalladamente o comportamento individual dos axentes económicos e o funcionamento dos mercados nos que interactúan, tanto nun contexto de competencia perfecta (Microeconomía I), como nun contexto de competencia imperfecta (Microeconomía II). A análise se realizará, en primeiro lugar, dende unha perspectiva de equilibrio parcial (Microeconomía I), para logo abordar a análise dende unha perspectiva de equilibrio xeral (Microeconomía II).			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Exercitar habilidades de aprendizaxe autónoma que abran campos para a innovación
B4	Autocontrol no sistema de traballo, a respecto de tempo e planificación
B6	Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica e os seus efectos sociais e éticos
B7	Fomentar o espírito investigador, desenvolvendo a capacidade para analizar problemas novos cos instrumentos adquiridos
C2	Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas
C5	Comprender as bases de funcionamento da economía, tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos
C6	Adquirir coñecementos de Análise económica
C7	Comprender o entorno empresarial
C10	Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos técnicos
D1	Respecto aos valores éticos e cívicos. Compromiso ético co traballo
D2	Capacidade de traballar en equipo
D4	Responsabilidade e capacidade de asumir compromisos
D5	Habilidades para argumentar de forma coherente e intelixible, tanto orais como escritas
D7	Fomentar a actitude crítica e autocrítica

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

1. Lograr que os estudantes sexan capaces de abordar preguntas económicas construíndo modelos económicos simples.	A1	B3	C2	
	A2	B4	C5	
2. Desenvolver nos estudantes a capacidade para analizar de forma rigorosa os efectos de cambios na contorna económica sobre o comportamento dos axentes e a súa consecuente repercusión nos mercados.	A3	B6	C6	
	A4	B7	C7	
	A5		C10	
3. Lograr que sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre calquera problema económico. En particular, lograr que sexan capaces de avaliar a eficacia de calquera instrumento de política microeconómica que se introduza nun mercado, en canto á consecución dos obxectivos para os cales devandito instrumento se expuxese.	A2	B3	C10	D5
	A3	B6		
4. A consecución da competencia anterior capacitará aos estudantes para realizar informes de asesoramento económico.				
5. Potenciar a habilidade de expresar e defender argumentos en público de forma coherente e fundamentada.				
6. Fomentar a capacidade de traballar en grupo e de actuar con responsabilidade e principios éticos, cumprindo os compromisos adquiridos.				D1
				D2
				D4
				D7

Contidos

Tema

1. Equilibrio xeral con intercambio.
2. Equilibrio xeral con produción.
3. Economía do benestar.
4. Externalidades.
5. Bens públicos.
6. Información asimétrica.
7. Poder de mercado.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	42	84	126
Resolución de problemas de forma autónoma	27	54	81
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Nas clases maxistras exporase de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvendo con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguemento e comprensión das clases é conveniente que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.
Resolución de problemas de forma autónoma	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Deste xeito, poderán identificar aquelas cuestións que lles resulten máis dificultosas e poderán resolver as súas dúbidas na clase. Para acollerse ao sistema de avaliación continua, o alumnado ten que asistir a un mínimo do 80% das clases prácticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolución de dúbidas referidas a teoría. As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (fcastro@uvigo.es). Poderán ter lugar de forma presencial no despacho 308 da Facultade, ou de forma telemática no despacho de Campus Remoto 456 (contrasinal estudante: Fidel-Castro-308).
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de dúbidas referidas a resolución dos exercicios. As titorías personalizadas concertaranse previamente por correo electrónico (fcastro@uvigo.es). Poderán ter lugar de forma presencial no despacho 308 da Facultade, ou de forma telemática no despacho de Campus Remoto 456 (contrasinal estudante: Fidel-Castro-308).

Avaliación

Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---

Resolución de problemas e/ou exercicios	Control tipo test relativo a contidos teóricos e prácticos	20	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B4 B6 B7	C2 C5 C6 C7 C10	D1 D2 D4 D5 D7
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 1 a 3.	40	A1 A2 A3		C2 C5 C6 C7 C10	D5
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial dos contidos teóricos e prácticos dos temas 4 a 7.	40	A1 A2 A3		C2 C5 C6 C7 C10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Cada estudante poderá elixir entre ser avaliado mediante o sistema de Avaliación Continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado pode renunciar a ser cualificado por avaliación continua se así o comunica antes da data da primeira proba parcial sinalada abaixo. A elección da AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa se realizaron.

Avaliación continua

Neste caso o alumnado será avaliado mediante as seguintes probas e ponderacións:

- o **20%** cun **control** dos primeiros temas.
- o **40%** coa realización dunha **proba parcial** a mediados do cuadrimestre sobre os contidos teóricos e prácticos dos temas 1 a 3.
- o **40%** coa realización dunha **proba parcial** a finais de cuadrimestre sobre os contidos teóricos e prácticos dos temas 4 a 7 (se o intervalo entre a data oficial do exame final e a finalización das clases é inferior a 15 días, esta proba celebrarase na data oficial).

Para aprobar a materia a cualificación final ten que ser maior ou igual a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible obter en cada unha das dúas probas parciais unha puntuación igual ou superior a 4 puntos (sobre 10). Se non se alcanza esa puntuación nalguna das dúas probas parciais, poderase recuperar a parte correspondente no exame que se celebrará na data oficial recollida na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>), ben na primeira oportunidade (convocatoria ordinaria), ben na segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria). Se tampouco se alcanza esa puntuación nese exame (ou non se presenta), a nota final máxima da materia será de 4 puntos.

Para o alumnado que teña que recuperar as dúas probas parciais é imprescindible que en cada unha das dúas partes da avaliación global (parte 1, temas 1 a 3; parte 2, temas 4 a 7) obteña unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10), e que a cualificación global calculada de acordo ás porcentaxes sinaladas anteriormente sexa igual ou maior que 5 puntos sobre 10. Se non se cumpre a condición anterior (ou non se presenta ao exame), a nota máxima da materia será de 4 puntos. Considerarase que o alumnado se terá presentado á avaliación continua cando non renunciase á devandita avaliación antes da data indicada arriba.

Para acollerse ao sistema de avaliación continua, o alumnado ten que asistir a un mínimo do 80% das clases prácticas.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como "non presentados".

Exame global en convocatorias ordinaria, extraordinaria e fin de carreira

O alumnado será avaliado mediante un exame que se celebrará na data oficial recollida na páxina web da facultade e supoñerá o 100% da nota. O exame constará de 2 partes (a primeira corresponderá aos temas 1 a 3 e a segunda aos temas 4 a 7), cada unha das cales supoñerá o 50% da cualificación final. Para aprobar a materia é necesario que a media das cualificacións das dúas partes sexa igual ou superior a 5 puntos (sobre 10), sendo ademais imprescindible que en cada unha das dúas partes se obtéña unha puntuación igual ou superior a 3,5 puntos (sobre 10). Se non se cumpre a condición anterior, a nota máxima da materia será de 4 puntos.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde>)

2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Varian, H. R., **Microeconomía Intermedia. Un enfoque actual.**, 9ª Edición, Antoni Bosch, 2015

Pindyck, R. S. y Rubinfeld, D. L., **Microeconomía**, 9ª Edición, Pearson, 2018

Carrasco, A. et al., **Microeconomía Intermedia**, 1ª Edición Revisada, McGraw Hill Ed., 2013

Gracia, E. y R. Pérez, **Cuestiones tipo test de Microeconomía Intermedia**, Pearson Education, 2004

Bibliografía Complementaria

Estrin, S. y D. Laidler, **Microeconomía**, 4ª Edición, Prentice Hall, 1995

Nicholson, W., **Teoría Microeconómica. Principios Básicos y Aplicaciones.**, 11ª Edición, Thomson, 2015

Villar, A., **Lecciones de Microeconomía**, 1ª Edición, Antoni Bosch, 1999

Mas-Colell, A., Whinston, M.D. y Green, J.R., **Microeconomic Theory**, 1ª edición, Oxford University Press, 1995

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Economía industrial/V03G100V01603

Economía da información/V03G100V01917

Fundamentos económicos da defensa da competencia/V03G100V01918

Microeconomía avanzada/V03G100V01915

Teoría de xogos/V03G100V01916

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía I/V03G100V01102

Microeconomía I/V03G100V01304
